

† DANIEL
PRIN HARUL LUI DUMNEZEU,
ARHIEPISCOPUL BUCUREȘTILOR,
MITROPOLITUL MUNTENIEI ȘI DOBROGEI,
LOCȚIITORUL TRONULUI CEZAREEI CAPADOCIEI
ȘI
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

PREACUVIOSULUI CIN MONAHAL,
PREACUCERNICULUI CLER
ȘI DREPTMĂRITORILOR CREȘTINI
DIN ARHIEPISCOPIA BUCUREȘTILOR

*HAR, PACE ȘI BUCURIE DE LA
DOMNUL NOSTRU IISUS HRISTOS,
IAR DE LA NOI PĂRINTEȘTI BINECUVÂNTĂRI!*

*„Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu,
și pe pământ pace, între oameni bunăvoire!”
(Luca 2, 14)*

*Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Iubiți frați și surori în Domnul,*

În Crezul ortodox mărturisim credința „într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atotțiitorul, Făcătorul cerului și al pământului, al tuturor celor văzute și nevăzute”, credința „într-Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu [...] născut, nu făcut, Cel de o ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut” și credința „întru Duhul Sfânt, Domnul de viață Făcătorul”.

Prin urmare, lumea creată este lucrarea comună a Sfintei Treimi. Totuși, fiecare Persoană a Sfintei Treimi participă într-un mod propriu la facerea lumii. Dumnezeu-Tatăl creează lumea prin Fiul și prin Duhul Sfânt. Astfel, în *Psalmul 32*, putem citi: „*Prin cuvântul Domnului cerurile s-au întărit și cu duhul gurii Lui, toată puterea lor*” (*Psalmul 32*, 6). Sfântul Vasile cel Mare explică acest verset: „*Cuvântul este Cuvântul «Care dintru început era la Dumnezeu» (Ioan 1, 2) [...], iar Duhul Cel Sfânt este Duhul gurii Lui*”¹.

Noul Testament arată că taina Întrupării lui Hristos confirmă o legătură specială între Fiul lui Dumnezeu și creație, deoarece Întruparea Fiului lui Dumnezeu este însuși scopul creării lumii (cf. *Efesenii 1, 4*; *2 Timotei 1, 9*).

În *Epistola către Coloseni*, Sfântul Apostol Pavel subliniază mai precis relația Fiului lui Dumnezeu cu lumea creată văzută și nevăzută: „*Mulțumind cu bucurie Tatălui, Celui ce ne-a învrednicit pe noi să luăm parte la moștenirea sfinților, întru lumină. El ne-a scos de sub puterea întunericului și ne-a strămutat în Împărăția Fiului iubirii Sale, întru Care avem răscumpărarea prin sângele Lui, adică iertarea păcatelor. Acesta este chipul lui Dumnezeu Celui nevăzut, mai întâi născut decât toată făptura. Pentru că întru El au fost făcute toate, cele din ceruri și cele de pe pământ, cele văzute și cele nevăzute, fie tronuri, fie domnii, fie începătorii, fie stăpânii. Toate s-au făcut prin El și pentru El. El este mai înainte decât toate și toate prin El sunt așezate. Și El este capul trupului, al Bisericii*” (*Coloseni 1, 12-18*).

Deci, Sfântul Apostol Pavel spune că Fiul Cel veșnic al Tatălui este *Chipul lui Dumnezeu Celui nevăzut, mai întâi născut decât toată făptura, pentru că întru El au fost făcute toate*. Aceasta înseamnă că Fiul are vocația de a vesti și arăta, în lumea creată, inițiativa, voința și iubirea Tatălui.

---

¹ SF. VASILE CEL MARE, *Tâlcuire duhovnicească la Psalmi*, trad. O. Căciulă, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2009, pp. 110-111. A se vedea și: DANIEL, PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE, *Comori ale Ortodoxiei. Explorări teologice în spiritualitatea liturgică și filocalică*, Ed. Basilica, București, 2021, pp. 358-362 (aici textul a fost revăzut de autor).

Totuși, Fiul lui Dumnezeu, *Cel mai întâi născut decât toată făptura*, nu este o făptură, ci El este Fiul veșnic, născut din Tatăl mai înainte de toți vecii, adică nefăcut și anterior întregii creații văzute și nevăzute.

Afirmația că *toate cele create au fost făcute întru El* și că *prin El toate au fost așezate* înseamnă că, deși lumea creată este diferită de Fiul Cel veșnic, ea este nedespărțită de Fiul. De ce? Pentru că Dumnezeu-Tatăl a hotărât să creeze lumea văzută și nevăzută pentru Fiul. Lumea este *darul lui Dumnezeu pentru Fiul*, deoarece, în planul lui Dumnezeu-Tatăl, Fiul întrupat avea să arate iubirea lui Dumnezeu pentru lume (cf. Ioan 3, 16). Lumea a fost creată prin Fiul, deoarece Fiul avea să vină în lume și să viețuiască în ea ca Dumnezeu-Om, pentru a o înnoi și a o sfinți din interiorul ei, și anume începând din pântecul Fecioarei, din peștera pământului și din apele Iordanului. Dacă prin crearea lumea este așezată spiritual (haric) în Fiul, prin întruparea Sa, Fiul locuiește cu trupul în lume, până la înălțarea Sa cu trupul întru slavă la cer.

Așadar, relația Fiului cu lumea creată cuprinde *vocația Fiului de a arăta oamenilor iubirea Tatălui pentru lume și de a chema lumea să-L iubească pe Tatăl, pentru a dobândi viața veșnică* (cf. Ioan 3, 16).

Totodată, lumea creată în Fiul – *Chip al Dumnezeului Celui nevăzut* – are ea însăși vocația de a deveni, pentru om, *expresia vizibilă a iubirii Tatălui pentru Fiul și a Fiului pentru Tatăl*. Astfel, încă de la începutul facerii ei, lumea creată este chemată să devină *dar sau ofrandă de mulțumire* ori recunoștință a omului față de Dumnezeu, adică *euharistie*.

Prin însuși faptul că a fost creată în Fiul – *Chip sau Icoană a Dumnezeului nevăzut*, lumea are o *vocație simbolică și iconică*: aceea de a semnifica sau sugera taina prezenței și lucrării Creatorului Celui nevăzut în lumea creată văzută. Psalmistul mărturisește acest adevăr, zicând: „*Cerurile spun slava lui Dumnezeu și facerea mâinilor Lui o vestește tăria*” (Psalmul 18, 1).

Iar Apostolul neamurilor spune la rândul lui: „*Cele nevăzute ale Lui (Dumnezeu) se văd de la facerea lumii, înțelegându-se din făpturi, adică veșnica Lui putere și dumnezeire*” (Romani 1, 20).

Desigur, lumea creată nu este Dumnezeu, însă ea este lucrarea Lui, nedespărțită de El și menținută în existență de El (cf. *Faptele Apostolilor* 17, 28). Lumea este diferită de Dumnezeu, pentru că este o realitate creată, însă Dumnezeu este necreat. Deși distinctă de Dumnezeu, totuși lumea își are originea în voința creatoare a lui Dumnezeu, iar finalitatea ei este participarea la slava lui Dumnezeu, adică transfigurarea universului creat în cerul nou și pământul nou pătrunse de lumina eternă necreată a lui Dumnezeu (cf. *Apocalipsa* 21, 1-6).

Lumea creată în Fiul – Chip sau Icoană a Dumnezeului Celui nevăzut – este în același timp lume creată în Fiul-Logos sau Cuvânt al lui Dumnezeu (cf. *Ioan* 1, 1-3). Astfel, **în Iisus Hristos, taina Cuvântului se unește cu taina Chipului sau cu taina Icoanei**. De aceea, lumea creată poartă în ea *vocația de a fi limbaj simbolic ca dar al Dumnezeului Celui nevăzut atât pentru Fiul Său, cât și pentru persoanele umane văzute*, create după chipul Fiului veșnic al Tatălui. Prin urmare, toate legile și luminile lumii create, văzute sau nevăzute, sunt un limbaj tainic, iconic și simbolic, susținut de Persoana divină a Fiului – *Logos* Creator, *Cuvânt* sau *Rațiune* și *Icoană* sau *Chip* al lui Dumnezeu Celui nevăzut. Însă, atât perceperea, cât și înțelegerea acestui limbaj iconic se realizează *numai prin harul Duhului Sfânt*, Cel ce porcede din Tatăl (cf. *Ioan* 15, 26), Se odihnește în Fiul (cf. *Marcu* 1, 10-11), adeverește sau confirmă comuniunea de iubire a Tatălui cu Fiul (cf. *Ioan* 14, 11; 15, 26; 16, 13; *1 Corinteni* 2, 10) și orientează făptura spre Creatorul ei (cf. *1 Corinteni* 6, 19; *Galateni* 4, 6).

Teologii Bisericii din primele veacuri au remarcat că Fiul este Chip al Dumnezeului Celui nevăzut, în timp ce omul este chip al Chipului, adică Fiul veșnic al Tatălui este prototipul după care a fost creat omul². Deci, **omul este chip creat după Chipul necreat al Fiului**.

Fiul este Chipul necreat al lui Dumnezeu-Tatăl, iar omul este creat după chipul Fiului veșnic, Care avea să devină om prin

---

² A se vedea: *L'homme – icône de Dieu. La Genèse relue par l'Église des Pères*, trad. A.G. Hamman et al., Éd. Migne, Paris, 1998, p. 31.

întrupare. În acest sens, Sfântul Atanasie cel Mare spune că Fiul lui Dumnezeu „*este unic, iar după natură este Chipul adevărat al Tatălui. Dacă am fost creați după acest chip, dacă am luat numele de chip și slavă a lui Dumnezeu, pentru aceasta noi nu ne datorăm mulțumire nouă înșine, ci faptului că în noi sălășluiește adevăratul Chip și adevărata Slavă a lui Dumnezeu, Cuvântul Lui, Care pentru noi S-a făcut trup*”³.

Totodată, omul a fost făcut după chipul Sfintei Treimi. Pluralul tainic „*să facem om după chipul și după asemănarea Noastră*” (Facerea 1, 26) a fost explicat de Părinții Bisericii ca fiind o prezență activă a Sfintei Treimi la crearea omului. Mai precis, omul a fost creat după chipul comuniunii veșnice a Tatălui, a Fiului și a Sfântului Duh, pentru a vesti și lauda în lumea creată iubirea Sfintei Treimi și pentru a viețui în comuniune de iubire cu Dumnezeu și cu semenii. „*Cuvintele să facem sunt folosite ca tu să recunoști pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh*”, spune Sfântul Vasile cel Mare⁴.

Distincția fină între *chip* și *asemănare* făcută de unii Părinți ai Bisericii arată *importanța libertății omului* în desăvârșirea comuniunii sale cu Dumnezeu și cu semenii. În legătură cu aceasta, Sfântul Vasile cel Mare spune: „*«Să facem om după chipul și asemănarea Noastră». Noi posedăm una (chipul) prin creație și ajungem la cealaltă (asemănare) prin voință [...]. În realitate, El (Dumnezeu) ne-a dat prin creație posibilitatea asemănării [...]. Prin chip, eu sunt o ființă spirituală, însă devenind creștin sunt după asemănare*”⁵.

Creat după chipul Dumnezeului veșnic, omul este chemat să dobândească asemănarea cu Dumnezeu Cel sfânt, adică sfințenia și viața veșnică prin libera comuniune cu Dumnezeu. „*Slava lui Dumnezeu – spunea Sfântul Irineu de Lyon – este omul*

---

³ ATHANASIOS, *Orationes adversus Arianos*, III, 10, în PG 26, col. 341C-344A; cf. Daniel ROUSSEAU, *L'icône – splendeur de ton visage*, Éd. Desclee De Brouwer, Paris, 1982, p. 20.

⁴ BASILE DE CÉSARÉE, *L'homme créé à l'image de Dieu*, 4; cf. *L'homme – icône de Dieu...*, p. 179.

⁵ BASILE DE CÉSARÉE, *L'homme créé à l'image de Dieu*, 16; cf. *L'homme – icône de Dieu...*, pp. 190-191.

*viu, iar viața omului este vederea lui Dumnezeu*⁶. Dacă libera comuniune a omului cu Dumnezeu este esențială pentru a dobândi asemănarea cu Dumnezeu, adică sfințenia și viața veșnică, ruperea comuniunii cu Dumnezeu prin păcatul neascultării de Dumnezeu a dus pe om *la moarte și descompunere (stricăciune), care sunt contrare vocației omului creat după chipul Dumnezeului Celui viu* (cf. *Facerea* 3, 19; *Romani* 6, 23; *1 Corinteni* 15, 21-22).

Din acest motiv, Noul Testament nu consideră moartea omului un fenomen natural, ci un dușman al omului, de care Hristos ne eliberează prin deplină ascultare de Dumnezeu pe Cruce și prin Înviere (cf. *1 Corinteni* 15, 26; *Apocalipsa* 21, 4). De asemenea, întreaga creație coruptă „*se va izbăvi din robia stricăciunii, ca să fie părtașă la libertatea mării filor lui Dumnezeu*” (*Romani* 8, 21).

Iubiți fi și fice duhovnicești,

Arătând scopul și importanța covârșitoare ale Întrupării și Nașterii lui Hristos ca om, Sfântul Maxim Mărturisitorul spune: „*Hristos este marea taină ascunsă, ținta fericită, scopul pentru care toate au fost făcute [...]. Privind la El, Dumnezeu a chemat toate la ființă. Căci pentru Hristos, pentru taina Sa, există toate veacurile și tot ce cuprind ele. În Hristos își au ele începutul și sfârșitul. Această unire a fost hotărâtă de la începutul lumii: unire a ceea ce este mărginit cu ceea ce este nemărginit, a ceea ce este măsurat cu ceea ce este nemăsurat, a ceea ce are hotar cu ceea ce nu are hotar, unire a Făcătorului cu făptura, a odihnei cu mișcarea. Când a venit plinirea vremii, această unire s-a făcut văzută în Hristos, aducând cu sine **împlinirea planurilor lui Dumnezeu***”⁷.

Mântuirea omului înseamnă vindecarea lui de păcat și de moarte și participarea lui la viața divină veșnică. Sfântul Irineu de Lyon exprimă astfel scopul Întrupării lui Hristos: „*Aceasta este pricina pentru*

---

⁶ *Adversus Haereses* IV, 20, 7; cf. IRÉNÉE DE LYON, *Contre les hérésies*, trad. A. Rousseau, Éd. du Cerf, Paris, 1984, p. 47.

⁷ Cf. SF. MAXIM MĂRTURISITORUL, *Răspunsuri către Talasie*, în coll. *Filocalia*, vol. 3, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013, p. 373.

care Cuvântul lui Dumnezeu S-a făcut trup și Fiul lui Dumnezeu, Fiu al Omului: pentru ca omul să intre în comuniune cu Cuvântul lui Dumnezeu și, primind înfierea, să fie fiu al lui Dumnezeu”⁸.

Prin urmare, Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos, coboară în lume să *Se nască, să crească și să ne mântuiască*, să ne împace cu Dumnezeu (cf. *2 Corinteni* 5, 18-19), unind astfel cerul cu pământul.

În acest sens, darul păcii sufletului sau al împăcării omului cu Dumnezeu, cu sine și cu semenii, se cere prin rugăciune și se cultivă prin gânduri, cuvinte și fapte bune, astfel încât pacea interioară a sufletului devine izvor de pace socială, de pace în familie, în comunitate și în lume.

Sfinții Părinți ai Bisericii ne învață că patimile egoiste, ca lăcomia sau iubirea obsesivă de avere, de putere și plăcere și altele asemănătoare, produc în suflet tulburare, iar această tulburare se răsfrânge apoi în relațiile dintre oameni, care devin tensionate, conflictuale și chiar violente, mai ales din cauza nedreptăților și suferințelor create de lăcomie sau de dorința unor popoare de-a stăpâni peste alte popoare. Când gândirea umană este întunecată de patimile egoiste, ea produce în suflet și în societate dezordine și multe răutăți, în schimb înțelepciunea care vine de la Dumnezeu este „*curată, apoi pașnică, îngăduitoare, ascultătoare, plină de milă și de roade bune, neîndoielnică și nefățarnică. Și roada dreptății se seamănă întru pace de cei ce lucrează pacea*” (*Iacov* 3, 17-18). Iar această înțelepciune pașnică se dobândește mai ales prin smerită și neîncetată rugăciune a minții și a inimii, după cum ne învață Sfinții Apostoli și Sfinții Părinți isihăști din istoria Bisericii.

Dreptmăritori creștini,

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a declarat anul 2023 drept *An omagial al pastorației persoanelor vârstnice și An comemorativ al inmografilor și cântăreților bisericești.*

Ca și în anii precedenți, la cumpăna dintre ani, adică în noaptea de 31 decembrie 2022 spre 1 ianuarie 2023, și în ziua de *Anul*

---

⁸ *Adversus Haereses* III, 19, 1; cf. IRÉNÉE DE LYON, *Contre les hérésies*, p. 368.

Nou, să înălțăm rugăciuni de mulțumire lui Dumnezeu pentru binefacerile primite de la El în anul 2022 care a trecut și să-I cerem ajutorul în toată lucrarea cea bună și folositoare din *Anul Nou 2023* în care intrăm.

Să pomenim în rugăciunile noastre și pe toți românii din afara României, pe cei din jurul granițelor României și pe cei din diaspora română, ca să păstrăm, cu multă iubire frățească, unitatea de credință și de neam.

Să cultivăm pacea inimii noastre primită de la Hristos, prin rugăciune și fapte bune, și să ne rugăm pentru pacea între popoare.

Să arătăm iubire milostivă și solidaritate față de toți oamenii, dar mai ales față de cei care suferă din cauza războiului, să aducem bucuria Sărbătorii Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos în casele de copii orfani, în căminele de bătrâni, la patul bolnavilor, dar și acolo unde este multă tristețe, singurătate și depresie, în familiile sărace, îndoliate și îndurerate. Oriunde putem săvârși binele, să-l facem purtând, în suflet și în fapte, bucuria îngerilor, a păstorilor și a magilor veniți la Betleem!

Cu prilejul Sfințelor Sărbători ale *Nașterii Domnului, Anului Nou 2023 și Botezului Domnului*, vă adresăm tuturor părintești binecuvântări, doriri de sănătate și mântuire, pace și bucurie, fericire și mult ajutor de la Dumnezeu în toată fapta cea bună, dimpreună cu salutarea tradițională: „*La mulți ani!*”

„Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți!” (2 Corinteni 13, 13).

Al vostru către Hristos-Domnul rugător,

† DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române